

1. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması koşulları:

- * Anayasanın özüne ve ruhuna uygun olmalı
- * Sadece kanunla sınırlandırılabilir.
- * Özel sınırlama nedenleri olmalıdır.
- * Demokratik ve laik düzene uygun olmalıdır.
- * Ölçülü olmalıdır.

2001 yılında yapılan anayasa değişikliği ile genel sınırlama nedenleri kaldırılmıştır. Sadece özel sınırlama nedeni ile sınırlama olabilir. Yani olağanüstü hal nedenleri olmalıdır.

Cevap: C

2. Negatif statülü haklar (kişi hakları), hiç kimsenin müdahalesinin istenmediği, özgürce yapılması temenni edilen haklardır.

A seçeneği: Sendika kurma hakkı, çalışma hayatıyla ilgili olduğu için pozitif statülü (sosyal ve ekonomik) haklardır.

B seçeneği: Toplantı gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, müdahale olsun istenmeyen, özgürce yapılması beklenen hak olduğu için negatif statülü haklardır.

C seçeneği: Askerlik, sadece Türk vatandaşları için ödevdir, bu nedenle aktif statülü (siyasi) haklardır.

D seçeneği: Kamu denetçisine başvurma ve bilgi edinme hakkı, devlet yönetimine itiraz ya da taleple katılma yollarından biri olduğu için aktif statülü haklardır.

E seçeneği: Mal bildiriminde bulunma sadece Türk vatandaşları için ödevdir, bu nedenle aktif statülü (siyasi) haklardır.

Cevap: B

3. Sosyal ve ekonomik hakların konusu bir bakanlığı ilgilendirir. Sosyal devletten doğan, ücretsiz ya da düşük bir bedelle yararlanılmak istenen haklardır. Çalışma-maaş ile ilgilidir.

A seçeneği: Dernek kurma hürriyeti, müdahale olsun istenmeyen, özgürce yapılması beklenen hak olduğu için kişi hakkıdır.

B seçeneği: Grev hakkı, çalışma hayatıyla ilgili olduğu için sosyal ve ekonomik haklardır.

C seçeneği: Zorla çalıştırma yasağı, müdahale olsun istenmeyen, özgürlüğe engel teşkil ettiği için kişi hakkıdır.

D seçeneği: Memurluk, sadece Türk vatandaşları içindir, bu nedenle siyasi haklardır.

E seçeneği: Siyasi partiye üye olma ve seçme hakkı, sadece Türk vatandaşları içindir; bu nedenle siyasi haklardır.

Cevap: B

TASARI & DEV KADRO

4. Katılma hakkı, devlet yönetimine itiraz, talep, bilgi isteme gibi yollarla dahil olmaktır. Siyasi haklar, katılma hakkıdır. Kural olarak Türk vatandaşlarına tanınır.

A seçeneği: Özel hayatın gizliliği müdahale olsun istenmeyen, özgürlüğe engel teşkil ettiği için koruyucu (kişi) hakkıdır.

B seçeneği: Basın hürriyeti müdahale olsun istenmeyen, özgürlüğe engel teşkil ettiği için koruyucu (kişi) hakkıdır.

C seçeneği: Yerleşme hürriyeti, "hürriyet" kavramı kişi hakkı olduğunu gösterir.

D seçeneği: Dilekçe hakkı, devlet yönetimine itiraz ya da taleple katılma yollarından biri olduğu için katılma hakkıdır.

E seçeneği: Toprak mülkiyeti, topraklardan yararlanmayı devletten isteme üzerine kurulu haklardır. Bu nedenle isteme yani sosyal haklardır.

Cevap: D

Dikkat:

Açıklama kısmında da görüldüğü gibi temel hak ve özgürlük soruları bu şekilde yorumlanarak yapılabilir.

5. Konut hakkı, devletten düşük bir bedel ile kendilerini ev sahibi yapmalarını istemektir. Sosyal ve ekonomik haktır.

Cevap: C

6. Yabancılar, kanuna uygun olmak koşuluyla kişi haklarından, sosyal haklardan yararlanabilir. Kural olarak siyasi haklardan yararlanamazlar. Ancak yararlanabildikleri tek siyasi hak, kamu denetçiliğine başvuru, bilgi edinme ve dilekçe hakkıdır.

A seçeneği: Dilekçe hakkı, yararlanabildikleri siyasi haktır.

B seçeneği: Mal bildiriminde bulunma, sadece Türk vatandaşları için ödevdir.

C seçeneği: Dernek kurma hürriyeti, kişi hakkı olduğu için yabancılar yararlanabilir.

D seçeneği: Toplantı gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, kişi hakkı olduğu için kanuna uygun olarak yabancılar yararlanabilir.

E seçeneği: Eğitim hakkı, , sosyal ve ekonomik hak olduğu için kanuna uygun olarak yabancılar yararlanabilir.

Cevap: B

7. Çekirdek hak olmayan tüm temel haklar kanunla sınırlanır. Mülkiyet hakkı çekirdek hak olmadığı için kanunla sınırlanabilir.

Cevap: B

8. İsteme hakkı, sosyal ve ekonomik hak demektir. Sosyal ve ekonomik hakların konusu bir bakanlığı ilgilendirir. Sosyal devletten doğan, ücretsiz ya da düşük bir bedelle yararlanılmak istenen haklardır. Çalışma-maaş ile ilgilidir. Toplantı, gösteri ve yürüyüşü düzenleme hakkı koruyucu yani kişi hakları arasındadır. Müdahale olsun istenmeyen, özgürce yapılması beklenen haktır.

Cevap: D

9. İbadet özgürlüğü çekirdek hak olmadığı için demokratik ve laik düzene uygun olarak, özel sınırlama sebeplerinin olması halinde kanunla ölçülü şekilde sınırlandırılabilir.

Cevap: C

10. Sendika kurma hakkı, çalışma hayatıyla ilgili olduğu için sosyal ve ekonomik (pozitif statülü) haktır.

Cevap: A

11. İsteme hakkı, sosyal ve ekonomik haktır. Kısıyıldan yararlanma devletten istenen haktır.

Cevap: D

12. Vergi ödeme, mal bildiriminde bulunma, askerlik... yapılması zorunlu olan temel hak ve ödevler arasındadır.

Cevap: D

13. Pozitif statülü hak, bakanlığı olan veya devletten istenen haklardır. Çalışma özgürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile ilgilidir.

Dikkat: Hakların sonunda "özgürlük" ifadesi geçiyorsa, kişi hakkı olur. Ancak sonunda "özgürlük" yazıp sosyal hak olan tek hak, "Çalışma Özgürlüğü" dür.

Cevap: C

14. Temel hak ve özgürlükler, 1982 Anayasası'nda yer alan kamusal nitelikli haklardır. Ancak aynı hak, özel haktır. Kişinin telefonu üzerindeki hakkı gibi.

Cevap: C

15. Temel hak ve özgürlükler kanunla sınırlanabilir.

Cevap: A

16. Çekirdek haklar, sınırlamaya tabi olmayan haklardır. Masumiyet karinesi çekirdek hak olduğu için sınırlanamaz.

Cevap: D

17. Siyasi haklardan yararlanmak için kural olarak Türk vatandaşı olmak gereklidir. Ancak kamu denetçiliğine başvuru, bilgi edinme ve dilekçe hakkı Türk vatandaşı olmayanların da yararlanabildiği haktır. Tüm siyasi haklar için Türk vatandaşlığı şartı aranmamaktadır.

Dikkat: Dilekçe hakkı, 2001 yılı anayasa değişikliği ile 1982 Anayasası'na dahil olmuştur.

Cevap: A

18. **Birinci kuşak haklar:** Kişi hakları ve siyasi haklar

İkinci kuşak haklar: Sosyal ve ekonomik haklar

Üçüncü kuşak haklar (yeni kuşak): Çevre hakkı, iletişim hakkı, kültürel mirasın korunması hakkı, yerli halkın korunması...

Konut hakkı sosyal ve ekonomik hak olduğu için ikinci kuşak haktır.

Cevap: D

19. İletişim hakkı, yeni kuşak haktır.

Cevap: B

20. 1982 Anayasası'nın ilgili maddesinde çocuklar, şehitlerin dul ve yetimleri, gaziler, yaşlılar, gaziler pozitif ayrımcılığa tabi kılınır.

Cevap: C

21. Türk hukuk sisteminde insan haklarını korumak adına iki bağımsız idari kurum vardır:

1. İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
2. Kamu Denetçiliği Kurumu

Cevap: D

22. İnsan Hakları Eylem Planı ve Değerlendirme Kurulu'nun sekretaryalığını yürüten, kurulda alınan kararları ilan eder Adalet Bakanlığı'dır.

Cevap: A

23. Kamu başdenetçisi, TBMM tarafından seçilir.

Cevap: A

1. Siyasi partiler, anayasada düzenlenmiştir. Ayrıca Siyasi Partiler Kanunu ile kuralları belirlenmiştir. Dolayısıyla kamu hukuku tüzel kişisidir.

Cevap: B

2. Kapatma davasını açan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'dır.

Dikkat: Kapatma kararını veren Anayasa Mahkemesi'dir.

Cevap: B

3. Seçilme yeterliliklerini inceleyen, seçimlerin yürütülmesini sağlayan, seçim sonuçlarını ilan eden Yüksek Seçim Kurulu'dur.

Cevap: A

4. Siyasi partiye üye olamayacaklar:

- * Türk vatandaşı olmayanlar
- * 18 yaşından küçükler
- * Lise ve öncesi öğrenciler
- * Memurlar
- * Hakim ve savcılar
- * TSK mensupları
- * Yüksek yargı mensupları

Akademisyenler ve kamuda çalışan işçiler siyasi partilere üye olabilir.

Cevap: B

5. Siyasi partilere mali yardım yapan Sayıştay'dır. Partilerin mali denetimini yapan Anayasa Mahkemesi'dir.

Cevap: B

6. Siyasi partiler yabancı devletlerde teşkilatlanabilir. Kadın kolları, gençlik kolları ya da şube gibi birimlerini açabilir. Ancak yabancı devletlerden mali yardım alamaz.

Cevap: B

7. Siyasi partilerin Sayıştay'dan hazine yardımı alması için %3 seçim barajını geçmesi gerekir.

Cevap: E

8. Siyasi partilerin özellikleri:

- * En az 30 kişi ile kurulur.
- * İzinsiz şekilde kurulur.
- * Kapatılan bir parti başka bir adla kurulamaz.
- * Yabancı devletlerde teşkilatlanabilir; ancak mali yardım alamaz.
- * %3 seçim barajını geçen partilere aldıkları oy oranına göre Sayıştay hazineden yardım yapar.

Cevap: C

9. Siyasi partiye üye olamayacaklar:

- * Türk vatandaşı olmayanlar
- * 18 yaşından küçükler
- * Lise ve öncesi öğrenciler
- * Memurlar
- * Hakim ve savcılar
- * TSK mensupları
- * Yüksek yargı mensupları

Akademisyenler ve kamuda çalışan işçiler siyasi partilere üye olabilir.

Cevap: D

10. **Partilerin gelir kaynakları:** Bağışlar, üye aidatları, bayrak ve flama satışları, devlet yardımları. Partilerin ticari faaliyetten bulunması yasaktır.

Cevap: B

11. Partisinin kapatılmasına neden olan bir kişi 5 yıl siyaset yapamaz.

Cevap: E

12. Ülkede seçim barajının olması, oy veren herkesin temsil edilemeyeceğini, sadece barajı geçen partilerin seçmenlerini temsil edebileceğini gösterir. Bu da nispi temsil demektir.

Cevap: A

13. Yerel seçimler 5 yılda bir yapılır.

Cevap: E

14. Vatandaşların kendilerini temsil edecek vekilleri doğrudan yönetime seçmesi tek dereceli seçimdir.

Cevap: E

15. Seçimlere katılım fazla ise orada çoğulcu demokrasi vardır.

Cevap: C

16. **Seçim ilkeleri:**

- * Genel oy
- * Eşit oy
- * Gizli oy ve açık sayım
- * Tek dereceli seçim
- * Nispi temsil
- * Yargısal denetime tabi olma

Cevap: A

17. Genel oy, 18 yaşında olan herkesin oy kullanmasıdır. Genel oyun tek sınırlaması yaştır.

Cevap: A

18. Doğrudan demokrasi, nüfusu az olan ülkelerde uygulanabilecek bir yönetim biçimidir. Halk, kendi kurallarını kendisi koyar. Türkiye Cumhuriyeti'nde seçim ilkesi olarak uygulanan bir demokrasi türü olmamıştır.

Cevap: D

19. Herkesin tek bir oy hakkının olması eşit oydur. Böylece toplumun içinde sınıflar bulunmaz.

Cevap: D

20. Seçim barajı yüksek ise katılım azdır. Azınlıklar, karar alma sürecinde etkili değildir.

Cevap: A

21. Genel oy, 18 yaşında olan herkesin oy kullanmasıdır. Genel oyun tek sınırlaması yaştır.

Cevap: C

TASARI & DEV KADRO